

Zaterdag 17 september: Rechtvaardigheid

Rechtvaardigheid valt uiteen in recht en vaardigheid. Zo bezien is Rechtvaardigheid de vaardigheid om recht te doen. Maar recht aan wat dan?

De Vedische filosofie is daar duidelijk in: Recht aan de Wet van één. De wet van één zegt dat alles Brahman is, dat we allemaal gemaakt zijn uit dezelfde oerenergie. Natuurkundigen noemen dat het verenigde veld. Hoewel wij in de wereld voortdurend verschillen ervaren is er onder die verschillen in de basis een fundamentele eenheid.

Deze wet heeft, wanneer je die wil leven, stevige consequenties:

1. Er is in de schepping geen rangorde. Alles is gelijkwaardig.
2. Alles is met elkaar verbonden. Als je iets of iemand schaadt, schaad je jezelf.
3. Jij bent alles, iedereen is alles. Als je in de wereld iets ziet dat je afkeurt, dan kun je niet zeggen: dat ben ik niet.

Uit deze consequenties vloeit Dharma voort. Dharma is de Wet, het grote ordenende principe dat alles in de schepping in staat stelt om zich langs natuurlijke lijnen te ontwikkelen.

Daarmee is Rechtvaardigheid de vaardigheid om volgens Dharma te leven. En dat begint met de vaststelling dat Dharma niet iets vast is. Het is vloeibaar, afhankelijk van de situatie. Tegelijkertijd is in elke situatie slechts één gedragslijn dharmisch, alle andere zijn dat niet.

Rechtvaardigheid als spirituele kwaliteit is dus een pad waarin je steeds beter leert voelen wat Dharma is. Je leert steeds beter de rijkdom en nuances van een situatie in te voelen en de dharmische gedragslijn die daarbij hoort. Je kijkt daarbij steeds wat de situatie als geheel nodig heeft.

Daarvoor heb je een paar onderliggende kwaliteiten nodig:

1. Je hebt de bereidheid om naar de situatie als geheel te kijken, over de horizon van je eigen behoeften.
2. Je handelt integer. Je denkt wat je weet, zegt wat je denkt en doet wat je zegt.
3. Je hebt een voldoende stevig fundament om je toegenomen gevoeligheid voor het onrecht in de wereld te kunnen dragen. Je wordt geschraagd door het Ene, tegelijkertijd ben je stevig geaard en zijn je pijnlichamen voldoende geïntegreerd.
4. Je bent bereid Dharma te blijven onderzoeken en accepteert daarbij dat je nooit een definitief antwoord krijgt. Dharma ontwikkelt zich steeds, jij ook. Twijfel en de observatie dat het altijd verfijnder kan horen bij het leren rechtvaardig te zijn.

Dat zijn best stevige randvoorwaarden, daarom hebben de oude wijzen tien richtlijnen opgesteld om je te helpen daarnaar toe te groeien. Deze 10 richtlijnen heten de Sanatan Dharma, de Eeuwige Wet:

Vertrouwen en geduld ontwikkelen. Deze twee zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar.

1. Toegeeflijk, acceptierend en vergevingsgezind naar anderen zijn.
2. Je onthouden van excessieve zintuiglijke genoegens.
3. Niet meer van de schepping nemen dan je nodig hebt voor je taak. Geen onnodige voorraden aanleggen, en bij alles wat je neemt weten dat dat elk ander ook toekomt.
4. Zuiveren van lichaam, geest en hart.
5. Het reguleren van de zintuigen, dat wil zeggen: ze voor de juiste dingen en in de juiste maat gebruiken.
6. Het gebruiken van het onderscheidingsvermogen om de oorzaken der dingen te achterhalen, zodat je die kennis op de juiste manier kunt gebruiken.
7. Het verkrijgen van ware kennis. In dit verband is dat kennis over de wet van één en Brahman
8. Het accepteren dat er maar één waarheid is over één onderwerp. Dit in tegenstelling tot het gehecht zijn aan jouw eigen versie van de waarheid, waar je uit persoonlijk belang aan vasthoudt.
9. Kalm blijven. Alleen iemand die zich niet opwindt kan juist handelen.

Deze 10 richtlijnen helpen je, mits aandachtig uitgevoerd, met het steeds dieper invoelen van Dharma.

Rechtvaardigheid is een pad dat een heel leven lang duurt. Het hoeft niet volgende week vrijdag voltooid te zijn. Wees mild voor jezelf, en zet jezelf niet onder druk.